

سیما
پیشکوتن

کر
بو هموشو یزیک
به ۳ مانک یک
به شش مانک دو
به سالیک چوار ووپیه ده دا
اعلان یا ایشیکی خوپی
له پرة واییدا ده نوسر پت
بو دو دبر ۳ آنه ده سیزیت

هموشتیک
بو پیشکوتن
ده نوسری
—
یکی به آنه یکه

حفتة جاریک درده چیت

— (سال ۲ ژماره ۵۷) — (روز پینچشمه ۱۸ رمضان ۱۳۳۹ ۲۶ می ۱۹۲۱) —

اسر شاخی کوره قلا خو یزیک

معروف سعدون و محمد امین اسماعیل ناوانی
سید و سینانی ده چنه وه آوه کله لای غنی کوری قادر.
پاشدا هر سیمیکان ده چنه سسر شاخی کوره قلات
« راو » بکن لوی توشی کاکه خان کانی هنجیره ی و
احمدی کوری و برای کاکه خان ده بن غنی قادر چونکه
کونه دژمنایتی لکل کاکه خان و او انه ده بی را ده کات.
دو سید و سینانیه که لکل کاکه خان و هاوری کانی لیان
ده بی به سسر لومانه دا کله ی تفنیک بر چاوی چپی
معروف سعدون ده کویت له پشت کوی راسیه وه در
اچی و دزبچی ده مری . محمد امین اسماعیل را ده کات .
کاکه خان و هاوری کانی تفنکی کوژ راوه که هل اکرن
وده کرینه وه .

بو در خستنی پیاو کوژ مدیر قره داغ له لایکه وه
مدیر تانجرویش له لایکی تره وه خریک پرسیار ده بن جناب
حاکم قضایش بو ورد بونه وه ی ام ایشه چو بوه
قره داغ .

مدیر تانجرو کاکه خان و احمدی کوری و حجه خانی
برای لکل غنی قادر دا کرتنی به تفنکه کی معروف
سعدونه وه ناردینه سلیمانی .

مدیر قره داغیش محمد امین اسماعیل کرت و ناردی

همویان حبس کران .

بو محاکمه دیان بنه دائره سیاسی چونکه شاهی
هر دولا تو اونه هاتبونه شار محاکمه خرایه روز یکی تر .
پاش چن روز که شاهی همولا هاتن دیسان له
دائرة سیاسی محاکمه کرایه وه . وا درکوت که کاکه خان
و احمد کوری او پساوه یان کوشتوه . بلام باشیش
درکوت که غنی قادر و محمد امین اسماعیل سبب قومان
ام ایشه بون . و قناعت کرا ام کوشتنه له مقابله یکه
روی داوه لبر آوه و دانزا که کاکه خان و احمد کوری هر
یک شش مانک حبس و یکی تفنیک و صد فیشک جریمه
و پینچصد روپیه خوینی معروف بدهن به مال و مندالی
و حجه خان برای کاکه خان که لکل کاکه خان و کوری
کاکه خان بوه دو مانک بکیریت .

غنی قادر و محمد امین اسماعیل چونکه سببی ام
ایشه بون یکی ۳ مانک بکیرین و او تفنکانه که لو
ساته دا بیان بوه یکی لکل صد فیشک لیان بنمدریت
حکم بسر همولا یکه اندا درا .

پ

۴

روتر

قسه ی مجلس عالی

مجلس عالی کوبوه وه و اعضا کانی قرار یان دا او

کریاره کافی پیشکوتن اعلان بک تقدیم کرا لم اعلانه دا
همو شتيك له خصوص نخل ام سال بيان کراوه .

۶

حاکم سیاسی

روز ۱۸ ام مانکه حاکم سیاسی سلیمانی جناب میجر
کولدسمیث تشریفی چوه بغداد بو چاوپنی کوتنی
حضرت مندوب السامی امید ده کريت که پیش جرن
بیته وه بو سلیمانی .

هتا تشریف ده هیئته وه جناب کپتان بیل له جی
اوایش ده بیته .

۶

صلاح الدین

صلاح الدین ایوبی بیکک له پیاوه ایچکار کوره به
ناوانکه کافی ملتی کرد بو له مانکی رمضان له سال ۵۳۳
له شاری تکریت له دایک بو . هنی موخرین ده این که له
عشیرتی جاف بو بلام زورتر لایان وایه که له عشیرت
یکی کردی ارمتی بو . دایک و بارکی چونه شام که لو
زه ان دا مرکزی علم و مدنیتی اسلام بوه لویه وه له زیر
چاودری علمای کوره دا ماوته وه تحویل کرده . که
کوره بو له لشکری نورالدین کوری زنگی دا خدمتی کرد .
لو وقته دا بیچکه له خلیفه (عباسیه) بغداد خلفائی
فاطمیه پیش له مصر دا هبو اول ایشی که سبب ناو بلاوی
و برزبونی صلاح الدین بوه کورتی مصر و شکانی
خلافت فاطمیه کان بوه که له سالی ۵۶۴ هجری هینا . له
سالی ۵۷۰ دا نورالدین امری خوی کرد . هنی له
پیاوه کوره اکل کوره کیدا پیچیان نواندوه بلام صلاح
الدین همویانی شکاوه و لپاش سالیکنر له لایخی خلیفه
بغداد به منصبی سلطان برز کرایه وه بم تحره ورده
ورده او مملکته که له بین شمالی افریقه و موصله هینایه
زبردستی خوی . لم زمانه دا ولایتی بدست المقدس و
بیروت له دست پادشاهی لایینی دا بوه . صلاح الدین

مولتی المانه که درابو بو دانی ۶۰۰ میلیون لیره انگلیسی
وخویشی موافقتی لسردانی کرد بو له هولی مانکی مایس دا
مده تو او بو .

حکومتی فرنسه اراده کرد که احتلال و امر بکات
لوشوینه صنعتی دوله مندانه له (و مستفالیه) و دست
بداته سر همو بکرك المانیه عقاب بی بوی جکه لوه که
هیشتا مسائلی قراری نکر توه مجلس باسی دکاته وه
دیمان له معروض المانیه بو مبهم دواپی که قبول کردنی
ناپیت .

حکومت المانیه رأی دا که ده هزار میلیون لیره
انگلیس له مدهی تا معلومدا بدات . داوای حلفایش
دانی (۱۱۳۰۰) میلیون له ۴۲ سال دا لکل رسمی ۱۲
و ۲ و ۱ له صد . معروض المانیه پیش امه او اهل خبرانه
که لاناچن له نزاع لسردانی متحیرمان له براین .
مناسبه اوی ده برتریت امه یه وختی (بریان)
چو بو لندن وئی ایمه ده روین بو کردنی سلامتی همو .

۶

خانقین

روز چوارم می له خانقین دا مستر کپتیو بیککه له
مأمورینی قومپانیه ی شرکتی نوقی انگلیس و ایرانی
اوتومو بیایی زور چاکی به خسته خانه ی خانقین
داوه .

ام اوتومو بیل بتایبتی بو بردنه نخوش به خسته خانه
درست کراوه .

لم موقع دا جناب رئیس بلدییه ی خانقین کوره کافی
قضای بانک کرد بوه سر میوانی بو لای خوی . جناب
قائم مقام و شایندر ایران پیش حاضر بون .

۶

نخل ام سال

بو امه که چوینتی نخل ام سال له همو لایکوه
بنازیت و بکینریت به پیچراوه ام نسخه یه بو همو .

وقتی که کله شمری مصر فارغ بو لشکری خوی برده اوی
وله سالی ۵۸۸ دا اغلبی او ولاته‌ی فتح کردبو .

پاش هنی فتوحات کوره نرله سال ۵۸۹ دا وفاتی
کرد وله شار شامدا دفن کرا - صلاح الدین مدتی پی
زور زیرک و عقل دار بو و بواسطه هول دان و
تی کوشینی او ممالک مشرقی که لو وقتیه دا ابر شتر و هرا
و هوریا لین خویان ضعیف و کم هیز بو بون سرله نوی
یکیتی یان نوانوه و بو پیشکوتنی عموم تقلایان ادا . له
تاریخ دا ده بیرتیت که صلاح الدین له همو نوع عیش
و عشرت اجتنابی اکورد . جلی ساده بو حزی له
خورازانه وه نکرده له حواردن و خواردنه ویشدا هر
وا بوه . پیایویکی زور له خواترس و ازا بوه ده بیرتیت
که له شر یکدا هر چند تبر بارانی دژمن زور قورس بوایه
صلاح الدین به سوار اسپ پیش لشکر خوی ده کورت
به قرآن کریم خویندن دلالتی عسکره کانی ده کرد .
دیوان خانه‌ی بو همو کس کراوه بو و به پجو کترین
خدمتکار خوی دل سوز و مهربان هبو همو مؤرخین
پی له راست روشنت و ازای ام پیایوه کوره یه
ده نین .

۴

امیر فیصل له قاهره

روژ ۴ رمضان زور له کوره عرب چونه
(استاسیون) قراغ شار به پیر حضرت امیر فیصله وه له
ساعت چوار و نیویش صاحب الدوله عزت پاشا العابد
و صاحب السعاده سعید پاشا و الامیر جورج لطف الله
و علی پاشا فهمی و عبد الله بك اياظه و عثمان بك العظم
و رفیق بك العظم و رضا بك الصلح و الشیخ کامل
القصاب و ابراهیم افندی التجار و کوره کوری ترچونه
استاسیون مصر له ساعت ۵ : ۴ سعید پاشا ذوالفقار
کوره اضا له جیاتی سلطان و جناب میستر سکوت له
جیاتی لورد و مینی نائب الملك له ساعت ۵ دا قطار

که نشت اوی له پیشه وه بو حضرت امیر فیصلی تیا بو
هاته خواره وه سعید پاشا ذوالفقار پیش کورت له جیاتی
سلطان بخیر هاتی کرد اویش تشکری نوان نائب الملك
مندوب پیش کورت اویش بخیر هاتی کرد امیر فیصل
محبتی لکل همو نوان پولیس ام لاو اولایان کرت
و سعید پاشا کوته لای چپی روین هتا سوار ی
اوتوموبیل بون اوی له معینا بون و اوانه که هتا پورت
سعید چوبون به پیره وه سوار کران هتا اوتیل (شیرد)
لوی دابزین .

۵

صحت همو

دو نخوشی هیه که ولات دا کبر ده کات و ایلر زینی
یکیکیان له دره وه یت اوی تریان هی ناو خوی اوی له
دره وه یت وک کرانه تی و آوله و سوریزه و نخوشی تره
و با پیش هر له دره وه یت .
او نخوشیانه که همو وخت له شاردا روادات لرزو
تا استیالی و تنکه نفس و چا و یشه و شتی تره . بو
نه هیشتنی نخوشی که یتنه ژوره وه لسرمانه همو وخت
تماشای دره وه بکین و زو خریک بین بو ناسیتی نخوشیکه
و جیا کردنه وه او کسه توشی ده بیت تا کو به یکیکی
که نه کات .

بو نه هیشتنی نخوشی که له ناو شماره وه ده بیت
لسرمانه تماشای خومان بکین همو لایک به پانکی رابکرین
به سنلامتی خومان بخبو بکین بو چاکیتی صحتی عمومی
باش و ردینه وه سوکی بنوینریت بو به جی هیمنانی
درمان کردن و اینشی طبیعت .

امانه‌یش لسر همو لایکه باش بکریت و چاک
رابکریت اوی له ناو شاردا روادات له سره نو یلک و
کوملی چلک و شسته وه یه له مانه وه نین به میوه و
خوارده منی ده کات او میوه و خوارده منی یه زورتر
له همیشه وه پیس ده بیت چونکه میش له چلک و شته وه

زورده بیت بسر میوه و خواردمنیه و آیدشیته و انواع
نخوشی لوروه و به انسان ده کات اگر بیت پاک
و تمیزی تو او بی میش زور کم بشکو نابی و نخوشیش
کم دهبی انجا لسر همو پیویسته زور خریکی پاک و
تمیزی بین .

بو پاکیش امانه پیویسته

۱ وک جل پاکیتی ده ویت بدنیش زیاتر

۲ جیکای دانیشتن و نوستن

۳ له کولان و ربیکا و ناو بازار ری به چلک و

پبسی نه دان .

پاکیتی بدن اسر انسان خویتی . پاکیتی جی دانیشتن
و ناو مال لسر اهلی ماله پاکیتی کولان و ناو بازار و ربیکا
لسر کوره دائره صحیه و بلدییه .

هچکس کم ترخمی له یکی لوانه کرد ضرریکی زور

به صحتی عموم ده کینیت .

پاکیتی بدن به نهیشتنی چلک لسر پیست و محوی

اسپی و کیچ و پاکتی جل و زو کورینی ده بیت .

پاکیتی مالیش شتنی قاپ و قاچاغ و سپی و جوان

راکرتنی و شتنی پنجره و نوین و داپوشری خوارده منی

و زو هلاکرتنی چلک و پبسی ناو مال و محوی اسپی و کیچ

و میش و پاراستنی خوارده منی له توز و کرد و میش و

پاک کردنه وه کوزه و دیزه و خستنی هوای چاک بو

ناو اوده و شتنی خوارده منی نه کولاو و فری نه دانی

پبسی لسر ربیکای عمومی .

پاکیتی کولان و ربیکا و ناو بازار به دامرانی خول

و توز و هلاکرتنی چلک و پبسی له ماله وه و نه هیشتنی

او شوبینانه که میشی لی پیدا دهبی و تماشا کردنی طویله

بو کونه بونه وه ی بین و پبسی و پاک کردنه وه جیکای

پبسی و تماشا کردنی او شوبینانه که میوه و خوارده منی

لی ده فروشسرت بو همو و وردبونه وه او شوبینانه که

خلقی لی کومل ده بیت .

دیاره که نهیشتنی نخوشی یاریه اهالی زور پیویسته
چونکه نخوشی زوری له میشه وه پیدا ده بیت بو امه میش
میش نه مینی پاک و تمیزی لازمه لکل نه هیشتنی چلک
و پبسیدا .

جا بو لولا که هاوینه لسر همو لایکه باش وورد

بینه وه و به یاریه ی خوا خومان له نخوشی دور

بجینه وه .

پ

۴

ناو بازار

جاران که ناو بازار هر دوکانی له لایک تیکل و

تیکل دوست کرا بو هیچ وقتیک انسان نی ده توانی بروا

بناو بازار دا یا سری له کوسوانه یا شانی له قناره قصاب

دکیرا قور و چلپاوه کی لوی راوستی .

امر و له سای حکومت و حمیت کوره کوره و ایش

بدست کاتمانه وه پاکتی تاوا وه به ام جاده

چاچا کانه انتظامیکی تواری به شاره که مان و فرحیکی

بی نهایت به دل همومان کاندوه .

حقیقتة مملکت به جاده و به بازار مقتظم و به

خانوی ربیک و پیک دهبی به مملکت حتی له اور و پادا

بو امه که خانوی فقیره کانیسش و کوهی دوله منده کان

وابی و بموافق حفظ صحه درست بکری له طرف جمعیت

ملیه وه سیغورطویکیان تشکیل کرده و به قانزاج ام

سیغورطوبه او خانوه خراپانه تیک ادن و سر له نوی

خانوه کانیسان موافق فن و حفظ صحه بو درست

دکنوه .

هر به قانزاج ام پاره یه چند خسته خانه که منظره

خوشبوی بو نخوش درست کراوه .

ماویتی

۴

له چاپخانه حکومت له سلطانی چاپ کرا .